

LBRIS

We know
books

Credit foto copertă: © Dmitry Kovalchuk/Shutterstock.com

© 2023 by Editura Lebăda Neagră

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră
Iași, Str. Plopii fără Soț, nr. 45, 700273

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ZAROJANU, TUDOR CĂLIN

Nu privi înapoi: roman / Tudor Călin Zarojanu. - Iași: Lebăda Neagră, 2023

ISBN 978-606-9623-78-7

821.135.1

TUDOR CĂLIN
ZAROJANU

NU PRIVI ÎN APOI

R O M A N

Lebăda Neagră
Iași, 2023

Capitolul I

Ștefan Munteanu nu fusese un student remarcabil decât, cel mult, prin consecvența cu care acorda prioritate oricăror activități față de cele universitare. Reușise totuși să țină ritmul cu restul plutonului, având o admirație politicoasă față de cei evadați în sprint și o compătimire la fel de convențională pentru cei pierduți pe drum – puțini, dar deciși să nu încerce nimic, probabil victimele unei nefericite interpretări excesive a afirmației că important e să participi, nu și să câștigi. Vezi să nu!

Astfel, fără eforturi obositoare, dar cu grija de a nu pierde contactul cu mediul universitar, scriind trei pagini acolo unde alții umpleau zece, parcursese liniștit cei cinci ani ai Facultății de Cibernetică. E drept, un ochi mai critic ar fi observat că o parte dintre examene le trecuse prin „căi și mijloace” auxiliare, dar nici în acest domeniu nu exagerase.

O paranteză: În vara anului 1977, Facultatea de Cibernetică din cadrul Academiei de Studii

Economice București avea să fuzioneze cu cea de Planificare Economică, din rațiuni pe cât de înalte, pe atât de absconse. Cum Planificarea avea doar patru ani, se decisese că noua Facultate de Cibernetică și Planificare Economică să aibă tot atât. Hotărâre care a creat două simpatice fenomene, unul general și altul extrem de particular.

În primul rând, studenții de la fosta – simplă – Cibernetică s-au întors toamna la facultate fără niciun stres, știind că mai au doi ani de studii și fără nicio grabă să se gândească la lucrarea de licență. Or, *surprise!*, au aflat că mai au de făcut doar un an universitar și trebuie să-și planifice rapid examenul de absolvire.

În al doilea rând, Daniel Antonescu, o vagă cunoștință a lui Ștefan, a ajuns primul și, probabil, ultimul student din istoria lumii care a urmat o facultate de cinci ani, pe care a absolvit-o în patru și a terminat-o în șase. Asta pentru că a rămas repetent de două ori. Ar fi rămas el și a treia oară, în anul al cincilea, dar... nu mai avea ce să repete, că anul se desființase! Așa că l-au declarat absolvent.

Dacă tehnica de-a copia Ștefan o deprinsese din mers, aceea – nu mai puțin dificilă – de-a învăța n-o cucerise decât în urma unei restanțe. Prin definiție, un neliniștit, nu era în stare să

sustină aceeași activitate mai mult de o oră fără întrerupere. Cursurile sale, și așa rezumative, se încheiau – aproape fără excepție – cu notația „continuare!”, ceea ce însemna că trebuie să facă rost de undeva (o colegă miloasă) de restul cursului. Iar singurul mod în care reușea să parcurgă materia pentru examen era acela de-a o rescrie de la un capăt la altul, folosind carioci de diferite culori, majuscule sau sublinieri pe ici-colo, unind prin săgeți părțile aceleiași idei sau ale aceluiași proces, încadrând cu o linie groasă formulele, ca să se vadă și din avion. Era o muncă riguroasă, care, aparent, nu se potrivea temperamentului său. În realitate, sistematizarea îi permitea ca, fie și cu un minut înainte de-a intra în sala de examen, să poată regăsi rapid orice informație. Și, oricum, nu lucra mai mult de o oră fără întrerupere.

O singură dată în cinci ani a încercat și el învățatul asiduu, mai precis mult lăudatul studiu nocturn, când se spune că mintea e limpede și liniștea profundă. Dar rezultatul n-a fost de natură să-l încurajeze. După ce s-a încheiat programul TV și părinții lui s-au dus la culcare, Ștefan încropi o regie a unui decor de studiu, după cum urmează: pe brațele fotoliului, așeză o planșetă de lemn, iar pe aceasta, veioza, scrumiera, ceașca de cafea, țigările, cursul, foile albe, creioanele, cariocile.

Ce-a urmat nu e deloc greu de bănuț. La prima mișcare mai smucită, planșeta, pur și simplu, a explodat. Lampa a aterizat sub pat, hârtiile au zburat care încotro, iar scrumul și, mai ales, cafeaua s-au împrăștiat pe covor, pe pat, pe pereți și pe eroul nostru.

Strânse cât putu și cum putu. Iar zece minute mai târziu, dormea ca un prunc. N-a mai repetat niciodată experiența.

Și totuși, în vara care a urmat anului al treilea, a fost obligat să învețe de-adevăratelea. La Mecanică, seminarul și cursul erau ținute de aceeași persoană, profesorul Teodor. Era un om așezat, care nu-și făcea prea multe iluzii legat de utilitatea pendulului lui Maxwell în cibernetica economică. S-a-ntâmpat însă ca la un seminar să pună o întrebare, așa, într-o doară:

— Când se rostogolește o roată, care e viteza unui punct de pe roată față de sol?

Cumva, Ștefan a văzut răspunsul. A văzut des-fășurarea în linie dreaptă a cercului, faptul că fiecare punct de pe roată se așază pe sol, nu se deplasează pe el, și a răspuns:

— Zero.

În ochii profesorului s-a aprins atunci, de mult uitată, *Speranța*: cineva urmărește ce spune!! Din ziua aceea, îi arătă lui Ștefan o atenție și o simpatie categoric demne de o cauză mai bună.

Sosi însă și clipa adevărului. La examen – care era oral –, Ștefan apăru încă de dimineață, pentru a sonda terenul, deși ordinea alfabetică îl plasa abia după prânz. Nu învățase nimic, dar era pregătit. Chiar atunci, Teodor ieși să fumeze, lăsând martirii pe mâna asistentei. Văzându-și favoritul, deodată fruntea i se descreți:

— A! Ce bine că ați venit! Tocmai vorbeam cu Sanda, ce slab pregătiți sunt colegii dumneavoastră, zău, îmi pare rău... Dar acum o să ne delectăm! Hai, intrați, intrați!

Ștefan era depășit de situație:

— Știți, nu e... vreau să spun că eu... cu M...

— Ce anume?

— Ordinea... Rândul meu...

— A! Ordinea... Nu contează dacă vă invit eu!

Și, luându-l pe după umeri, îl băgă în amfiteatru. După ce trase biletul, tânărul își alese un loc pe la jumătatea sălii, se uită pe subiecte, consultă minusculul opis de sub brățara ceasului și, privind atent spre catedră, unde examinatorii erau ocupați cu examinații, se puse să numere cu degetele colțurile foilor împăturite pe care le avea în buzunarele interioare ale sacoului: 1, 2, 3... 7 pe stânga, 1, 2, 3... 12 pe dreapta, după care, cu o mișcare îndelung exersată, extrase scurt, simultan, cele două foi scrise neglijent, cu ștersături, astfel încât,

odată ajunse pe pupitru, arătau ca două ciorne mângălite acolo, *in situ*.

Numai că, de data asta, trăsesse greșit! Ori încurcase pachetele între ele, stânga-dreapta, ori nu număraseră bine.

Își consultă din nou opisul. Numerele corespundeau, dar subiectele, nu. Undeva era o neconcordanță. Puțin enervat, aruncând mereu priviri inutile spre tablă, începu o căutare sistematică. La un moment dat, se opri și admiră scena: pe bancă se lăfăia, răvășită, întreaga materie. Ar fi fost ultimul om pe care Teodor să-l supravegheze. Atunci ceva se rupse în el și izbucni în râs. Nu putea să trișeze pe cineva care-l crede incapabil de a trișa. În spatele lui, o colegă neajutorată ridică ochii și nu mică îi fu mirarea de ce văzu. Aceasta șopti răgușită:

— Dă și mie...

Încă răsând, Ștefan îi dăruie toate fițuicile, apoi, străduindu-se să pară mâhnit, se îndreaptă spre catedră. Profesorul îl întâmpină zâmbind:

— Ei, gata, gata?

— Nu... ăăă... renunț.

— Poftim?

— Nu m-am pregătit suficient, vin la toamnă.

Teodor îl privi, o clipă, confuz, apoi exclamă:

— Păi eu pe dumneata la toamnă te pic!

— Poftim?! fu rândul lui Ștefan să nu priceapă.

— Să-mi faci dumneata asta! La toamnă te pic, vorbesc serios, trebuie să știi mai bine decât...

Se opri, străbătut de o idee, apoi se ridică:

— Hai afară!

Acolo arboră un aer patern, sincer îngrijorat:

— S-a-ntâmplat ceva? Nu pot să cred că... Spune-mi, ai vreo problemă? Poate acasă...

„Mama e pe moarte”, îi fulgeră lui Ștefan prin minte, dar nu fu în stare să zică. În schimb, deschise gura și, cu ochii în pământ, simțind cum i se înroșesc urechile, spuse:

— Știți... Eu nu m-am pregătit suficient și... N-aș putea să iau un amărât de opt... înțelegeți...

— A! Nici nu se pune problema, îl liniști profesorul. Dumitale nu-ți dau decât zece sau trei. Și la toamnă la fel.

— Chiar vă rog, mai avu puterea Ștefan să supraliciteze, apoi salută grăbit și se făcu dispărut.

În vara aceea, învăță să învețe. Pentru prima oară, era cu sabia deasupra capului (intrarea la liceu, bacul și examenul la facultate le trecuse fără emoții). Singur în casă, fără nicio altă treabă, fără telefon chiar, învăță mult și învăță bine (lucru amuzant, dacă ne gândim că, dintre toate materiile, Mecanica îi era, categoric, cea mai inutilă). În toamnă, se prezentă la restanță relaxat și răspunse fără ezitări. Când însă Teodor îi ceru un